

ENTRE PRENÖR SKAPANDE

*Ingenting är enkelt,
men allt är möjligt*

LÄRARHANDLEDNING
GRUNDSKOLAN

FLIPPAT MUSEUM

**KUNGL.
MYNTKABINETTET**
Sveriges Ekonomiska Museum

LÄRARHANDLEDNING GRUNDSKOLAN

VAD ÄR ENTREPRENÖRSKAP?

Begreppet entreprenörskap innefattar en mängd roller, egenskaper och färdigheter. Dess nyanser och komplexitet gör att det inte finns en enkel definition till begreppet, men det innebär också att det är tacksamt att arbeta och forska vidare kring ordets betydelse. En central aspekt av entreprenörskap är viljan att förändra, och entreprenörens förmåga till nyskapande är av stor vikt. Att kunna se ett behov som behöver fyllas eller att förverkliga en idé kan vara ett första steg. Därefter följer ofta hårt arbete och engagemang för att nå det satta målet. Entreprenörer beskrivs som nyfikna, kreativa och envisa. De är ofta hängivna, självständiga och optimistiska samt har förmågan att tänka utanför de givna ramarna.

ENTREPRENÖRIELLT LÄRANDE

Entreprenöriellt lärande innebär att utveckla och stimulera generella kompetenser som att ta initiativ, ansvar och omsätta idéer till handling. Det handlar om att utveckla nyfikenhet, självtillit, kreativitet och mod att ta risker. Det entreprenöriella lärandet främjar också kompetens att fatta beslut, kommunicera och samarbeta. (www.skolverket.se) De senaste årens skolreformer har inneburit ett ökat fokus på entreprenörskap och entreprenöriellt lärande inom kursplanerna för grundskolan åk 7–9 samt gymnasiet.

PEDAGOGISKT PROGRAM

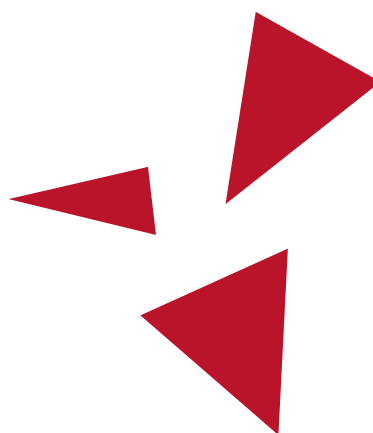
Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap. (LGR 11, s. 9)

Skolprogrammet för Entreprenörskapande är utformat i syfte att vara ett stöd i undervisningen i ämnen som historia, samhällskunskap och svenska, samt givetvis också när ämnet entreprenörskap behandlas i undervisningen.

Fyra övergripande perspektiv inom undervisningen lyfts fram i LGR 11 och LGY 11: det etiska, internationella och historiska, samt miljöperspektivet. Skolprogrammet stämmer väl överens med övergripande syften och centralt innehåll i läroplanen LGR 11. För att se hur hela skolprogrammet tydligt kan kopplas till läroplanen (LGR 11 och LGY 11).

Skolprogrammet innefattar flera pedagogiska grepp såsom workshop, skrivuppgifter och gruppdiskussioner. Eleverna får arbeta både enskilt och i grupp, muntligt och skriftligt.

Skolprogrammet är uppdelat i tre fristående delmoment. Det är upp till läraren om klassen ska genomgå alla tre delar eller endast göra ett eller ett par av momenten.

ARBETSUPPGIFTER

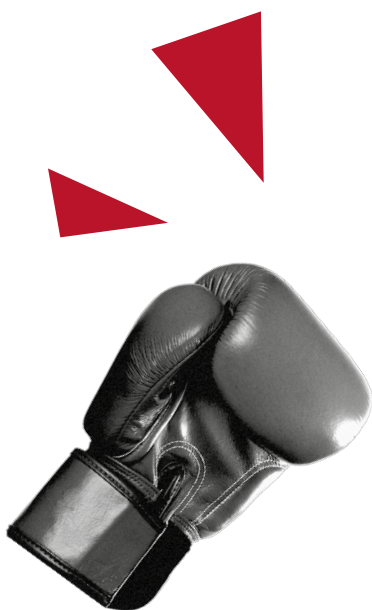
Tanken är att läraren eller eleverna själva får välja ett av tre alternativ till en skrivuppgift. De tre alternativen är:

Jag är en entreprenör, Jag känner en entreprenör och Jag vet om en entreprenör.

Uppgifterna syftar till att låta eleverna själva reflektera över entreprenörskap, dess betydelse för samhället förr, idag och i fram-tiden. Eleverna får fundera över vad entreprenörskap innebär för dem och vilka entreprenöriella egenskaper de själva besitter.

Uppgifterna nedan är skrivna för att enkelt kunna användas av läraren i undervisningen, därför är de skrivna direkt till eleverna med tilltalet ”du”. Läraren kan dela ut uppgifterna eller ge eleverna valet att välja själva. Uppgifterna lämpar sig väl till att arbeta vidare med efter att eleverna producerat sina texter.

Förslagsvis kan eleverna få presentera sina texter muntligt för varandra, kanske i mindre grupper, för att sedan diskutera dem tillsammans. Eleverna som lyssnar kan då få i uppdrag att skriva ner frågor som rör texternas innehåll och efter uppläsningen får de möjlighet att ställa frågor till författaren. Frågorna bildar basen för diskussionerna. En idé kan också vara att låta eleverna göra en film av uppgiften, och redovisa den på det viset. Exempelvis för uppgiften Jag vet om en entreprenör skulle eleven kunna genomföra en intervju som filmas och därmed blir en del av presentationen.

JAG ÄR EN ENTREPRENÖR

Du skall skriva ett tal att presentera inför en jury. Juryn bedömer vilka nya entreprenörer som skall få finansiering till att utveckla sitt entreprenörskap och sin idé. Tänk på vilken mottagare det är när du skriver din text – hur kan du skriva ditt tal så att det passar juryn? Var personlig och lyft fram ditt entreprenörskap och din idé för att få juryn på fall, men håll en ärlig ton utan att försköna ditt entreprenörskap. Då vinner du juryns förtroende. Följ stegen nedan och skriv en presentation av dig själv och ditt entreprenörskap.

1. Presentera dig själv

Beskriv din person, berätta kort om din bakgrund, dina intressen, din utbildning och din sociala omgivning (familj, vänner etc.). Berätta om relevanta erfarenheter som du har, det kan vara resor du gjort, svårigheter du tagit dig igenom eller människor du mött som inspirerat eller påverkat dig. Finns det händelser eller personer som betytt mycket för dig som entreprenör?

2. Beskriv din idé

Beskriv din person, berätta kort om din bakgrund, dina intressen, din utbildning och din sociala omgivning (familj, vänner etc.). Berätta om relevanta erfarenheter som du har, det kan vara resor du gjort, svårigheter du tagit dig igenom eller människor du mött som inspirerat eller påverkat dig. Finns det händelser eller personer som betytt mycket för dig som entreprenör?

3. Vilka mål har du och hur ska du nå dem?

Beskriv med egna ord målen med din idé och ditt entreprenörskap och förklara varför du kommer att lyckas. Ta fasta på dina drivkrafter

och entreprenöriella egenskaper. Vilka hinder ser du, vilka motstånd kan du stöta på under vägens gång, och hur kan du förbereda dig på dem?

4. Entreprenörskapets betydelse för dig?

Resonera kring vilken betydelse entreprenörskap har för dig som person och reflektera över vilken betydelse det har för företag/organisationer och för samhället i stort. Hur tycker du att en entreprenör bör vara, och vad kan du som entreprenör tillföra samhället?

► Kom ihåg att tänka på vem mottagaren av ditt tal är. På vilka sätt kan du motivera att du förtjänar att få pengarna? Hur kan du beskriva ditt arbete och dina mål på ett enkelt och samtidigt intresseväckande sätt? Ditt tal kan vara ett steg mot att nå dina mål som entreprenör. Lycka till!

JAG ÄR EN ENTREPRENÖR

Uppgiften hjälper eleven att utveckla sin förmåga att (ur LGR 11):

Svenska

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

Samhällskunskap

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
-

JAG KÄNNER EN ENTREPRENÖR

Du känner en person som du anser vara entreprenör. Det kan vara någon i din familj eller släkt, en granne, en av dina vänners föräldrar eller en annan bekant. Du ska nu nominera personen i fråga till ett pris och behöver skriva en text om personens entreprenörskap. Tänk på att lyfta fram personliga förutsättningar, drivkrafter, motgångar och framgångar. Glöm inte att motivera varför du tycker att just din entreprenör bör få priset. Om möjligt får du gärna intervjua personen i fråga för att samla material till texten.

1. Presentera din entreprenör

Berätta kort om personens familj och personliga förutsättningar. Beskriv utbildningar, om sådana finns, samt erfarenheter från personens entreprenörskap. Resonera kring vilken typ av samhälle din entreprenör lever i; vilka hinder och möjligheter för den här personens entreprenörskap kan du se i det omgivande samhället? Finns det attityder eller föreställningar som kan ha gjort det lättare eller svårare för din person att lyckas?

2. Vilken typ av entreprenörskap?

Redovisa din persons entreprenörskap, vilken typ av entreprenör är det? Utgå här ifrån de olika formerna av entreprenörskap som tas upp i filmen såsom enskilt, gemensamt, kooperativt, socialt, osv. Kanske bedriver din person flera typer av entreprenörskap samtidigt? Berätta om din entreprenörs arbete, upptäckter eller företag och om vilka mål personen har med sitt arbete.

3. Varför har din entreprenör lyckats?

Beskriv med egna ord varför du tror att din entreprenör lyckats med sitt entreprenörskap. Vilka styrkor och entreprenöriella egenskaper

har personen i fråga? Har din entreprenör nått sina mål ännu, och vilka eventuella hinder har dykt upp på vägen?

4. Entreprenörens betydelse

Skriv ett avslut på motiveringen och resonera där kring vilken betydelse din entreprenörs arbete har haft för dig som individ, för andra företag/organisationer och för samhället i stort. Har entreprenörens arbete bidragit till samhället på något vis? Har personens entreprenörskap påverkat dig, och i så fall på vilket sätt?

► *Kom ihåg att tänka på mottagaren; din text är en nominering till ett fint pris, vad bör du poängtera och lyfta fram hos din entreprenör? Din motivering av kandidaten bör vara tydlig och engagerande. Lycka till!*

JAG KÄNNER EN ENTREPRENÖR

Uppgiften hjälper eleven att utveckla sin förmåga att (ur LGR 11):

Svenska

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

Samhällskunskap

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

JAG VET OM EN ENTREPRENÖR

Du har fått i uppdrag av en ledande svensk dagstidning att skriva ett entreprenörsporträtt om en välkänd entreprenör. Artikeln ska publiceras i lördagens upplaga. Du är fri att välja vilken person du vill; det kan vara någon från Sverige eller utomlands, någon som lever eller har gått bort. Skriv texten i artikelform, dvs. med en intresseväckande rubrik, en ingress, ett par citat som lyfts fram och en inspirerande avslutning.

1. Lista fem entreprenörer

Lista fem kända entreprenörer. Undvik att ta med personer du mött i filmen. Använd gärna olika källor till information, ett par tips på hemsidor att leta på är: www.foretagsambeten.se, www.entreprenor.se, www.entreprenor24.se. Välj en av entreprenörerna från din lista att arbeta vidare med.

2. Presentera din entreprenör

Presentera din entreprenör med namn, bild, när och var personen lever/levde osv. Berätta kort om familj, utbildningar och andra erfarenheter från entreprenörens liv och beskriv de sociala förhållanden och det samhälle personen lever/levde i. Försök ta reda på om det finns något i personens bakgrund som kan ha haft särskilt stor betydelse för det fortsatta entreprenörskapet.

3. Vilken typ av entreprenörskap?

Redovisa personens entreprenörskap. Vilken typ av entreprenör är det? Utgå här från de olika formerna av entreprenörskap som tas upp i filmen, såsom enskilt, gemensamt, kooperativt, socialt, osv. Kanske bedriver din person flera typer av entreprenörskap samtidigt? Berätta också här om entreprenörens arbete, upptäckter eller företag. Fundera på vad som

är/var nyskapande med personens arbete.

4. Varför har din entreprenör lyckats?

Beskriv med egna ord varför du tror att din entreprenör lyckas/lyckades med sitt entreprenörskap. Vilka egenskaper, erfarenheter eller drivkrafter tror du ligger/låg bakom framgången? Stötte din entreprenör på motstånd eller hinder på vägen och på vilka sätt kom personen förbi dem?

5. Entreprenörens betydelse

Reflektera och resonera kring vilken betydelse entreprenörens arbete har/har haft för dig som individ, för andra företag/organisationer samt för samhället i stort. Hur har din entreprenör påverkat människor? Kan personens arbete ha haft betydelse för samhällsutvecklingen, i så fall på vilka sätt?

► *Kom ihåg att tänka på textens format och uppbyggnad. Vem är läsaren och hur kan du presentera din entreprenör på ett intresseväckande och personligt sätt samtidigt som texten är ärlig och journalistiskt präglad? Glöm inte att skriva i artikelform. Lycka till!*

JAG VET OM EN ENTREPRENÖR

Uppgiften hjälper eleven att utveckla sin förmåga att (ur LGR 11):

Svenska

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Söka information från olika källor och värdera dessa.

Samhällskunskap

- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
 - Söka information om samhället från medier, Internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet.
-

Historia

- Använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.
- Kritiskt granska, tolka och värdera källor som grund för att skapa historisk kunskap.
- Reflektera över sin egen och andras användning av historia i olika sammanhang och utifrån olika perspektiv.
- Använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

FÖRSLAG PÅ YTTERLIGARE DISKUSSIONSFRÅGOR OCH UPPGIFTER

Här nedan följer några förslag på diskussionsövningar och uppgifter som kan användas för, eller nyttjas som inspiration till, fortsatt arbete på temat entreprenörskap.

Uppgift 1 – TOPP TRE

Klassen delas upp i små grupper om ca tre elever. Grupperna får i uppdrag att välja ut de tre viktigaste saker/produkter/föremål/uppfinningar/tjänster som eleverna använder sig av i vardagen och inte klarar sig utan. Viktigt är att gruppen diskuterar sig fram till tre svar som alla gruppens medlemmar är överens om.

Syftet med uppgiften är att uppmuntra eleverna till att reflektera över de spår av entreprenörskap som finns runt omkring oss samt att engagera eleverna till att ta reda på mer om vad som döljer sig bakom vardagliga ting. De får resonera och diskutera i grupp, samarbeta på ett problemlösande vis, söka kunskap tillsammans och göra en kortare muntlig presentation.

För gruppen: En vanlig dag vaknar vi på morgonen av att mobiltelefonens klocka ringer. Kanske har vi sovit i en säng från IKEA. Vi tänder lampan, äter en ostmacka framför TV-nyheterna, borstar tänderna, kikar kort på datorn och åker till skolan/jobbet. Under dagens gång är vi omgivna, och använder oss av prylar som vi tar för självklara.

Ert uppdrag blir att i gruppen diskutera vilka saker/produkter/föremål/uppfinningar/tjänster ni använder er av en vanlig dag. Skriv ner det ni kommer fram till. Det kan vara allt ifrån toalett till kulspetspenna och mikrovågsugn.

När ni har er lista skall ni komma överrens om tre föremål som ni tillsammans anser vara de viktigaste föremålen i er vardag. Motivera för era gruppmedlemmar varför du tycker som du gör. Kanske har ni olika kriterier och referenser; någon kan tycka att element är ovärderliga för att den personen anser det viktigt att vara varm, medan en annan gärna fryser så länge mobiltelefonen finns till hands. Resonera tillsammans och kompromissa eller förhandla om ni tycker olika. När ni har era tre föremål, forska då kring vem som ligger bakom produkten, när och var skapades den? Skriv ner några rader om era tre föremål och gör en kort presentation för resten av klassen.

När grupperna har presenterat sina föremål för övriga i klassen är det dags att reflektera över om det finns några mönster i hur grupperna har valt sina föremål. Har alla grupperna valt samma saker? Varför/varför inte? Diskutera!

Uppgift 2 – TIDSRESAN

Klassen delas in i grupper om ca tre personer. Eleverna diskuterar vilka möjligheter respektive svårigheter som finns för nyetablerade entreprenörer idag, samt hur det kan ha sett ut för hundra år sedan. Vilka är skillnaderna, vad har förändrats och vad är sig likt? Grupperna skriver ner två scenarier där det ena utspelar sig idag och det andra för hundra år sedan.

Syftet med uppgiften är att få eleverna att utforska entreprenörskap ur ett historiskt perspektiv. Kanske fanns det möjligheter då som inte existerar idag? Eleverna ges möjlighet till aktivt deltagande och kreativt tänkande, samt till att ta initiativ och samarbeta.

För gruppen: Ni ska tillsammans starta ett företag. Välj ett av nedanstående alternativ på företagsidéer:

- Utveckling och lansering av ett vattenfiltreringssystem som är billigt och enkelt att både tillverka och äga. Produkten riktar sig främst till personer som lever på avlägsna platser med långa avstånd till rent dricksvatten. Marknaden för er kan vara både inhemsk och internationell.
- Utveckling och lansering av en hushållstjänst. Tjänsten går ut på att tillhandahålla människor städning, matlagning och tvättning i hemmet. Ni riktar er främst mot hushåll med stabil ekonomi. Marknaden kan vara både inhemsk och internationell.
- Utveckling och lansering av en särskild typ av gummi som kan användas till skosulor, kökskärl, möbler, skyddsdetaljer m.m. Gummit måste importeras men är billigt och utvinns med miljömässigt skonsamma metoder. Marknaden kan vara både inhemsk och internationell.

Diskutera tillsammans vilka svårigheter och möjligheter ni kan tänkas stöta på i uppstarten av ert företag om ni skulle ha levt för hundra år sedan. Skriv ner vad ni kommer fram till.

Gör sedan samma övning igen och reflektera över hur det skulle vara om ni grundade företaget idag. Finns samma möjligheter kvar, har svårigheterna ändrats? Vilka föreställningar och attityder finns i samhället idag som kan påverka hur och om ni lyckas med ert entreprenörskap? Fundera över vilken marknad och vilka målgrupper ni har – hur har dessa förändrats på ett sekel? Tänk på samhällsaspekter som globalisering, emigration och migration, jämställdhet mellan könen etc.

Skriv ner det ni kommer fram till. Jämför sedan era två berättelser; vilka samband och likheter ser ni? Diskutera och dra slutsatser tillsammans.

Fler förslag på diskussionsfrågor att arbeta vidare med, i grupp eller enskilt:

- Finns det en typisk entreprenör enligt dig, och vad karaktäriserar en sådan?
- Hur tror du att samhällets bild av entreprenörskap ser ut?
- Under industrialismen bidrog entreprenörskap till stora samhällsförändringar. Hur tror du att industrialismen har präglat den bild av entreprenörskap samhället har idag?
- På vilka sätt kan migration och emigration påverka entreprenörskap?
- Tror du att begreppet entreprenörskap uppfattas likvärdigt i alla delar av världen? Motivera ditt svar.
- Vilka entreprenöriella möjligheter har du beroende på var du föds i världen? Hur är förhållandena i Sverige ur ett globalt perspektiv?
- Varför tror du att det finns färre kvinnliga entreprenörer än män representerade i traditionell historieskrivning?
- Hur ser du på framtiden för entreprenörer? Kommer det att bli ökad konkurrens och en tuffare marknad, eller ser du en positivare syn framför dig med ökad kreativ frihet och nya marknader som tillgängliggörs?

